

El coneixement del valencià en la provisió de llocs de treball

Sense requisit lingüístic no hi ha qualitat

Autoria compartida *

Vora 5.000 llocs de treball de mestres d'escola es van adjudicar el passat mes de juliol a professorat sense destinació definitiva. Aquest excés de vacants que cada curs canvien de mestre o de mestra no sols és un maldecap per a l'Administració per tal de poder començar les classes a setembre amb el major grau de normalitat possible, sinó que també és un entrebanc per a l'estabilitat de la plantilla de molts centres, una condició necessària per poder executar projectes educatius a llarg termini, a més de suposar per a milers d'ensenyants una vida professional igualment erràtica i, per tant, molt difícil de perfeccionar i que propicia una forta erosió personal.

Dit açò, es pot comprendre com és d'important per a la comunitat educativa -alumnat, pares, mares i professorat- i també per a l'Administració que aquest alt grau de provisionalitat siga reduït a la mínima expressió, una qüestió complexa, però desitjable i justa tant per a les persones afectades directament com per a donar a la societat un bon servei públic educatiu. Mentrestant, el bo i cert és que aquesta adjudicació massiva de llocs de treball requereix cada curs una negociació entre l'Administració educativa i les organitzacions sindicals del professorat, que, lògicament, han de vetllar per les seues condicions laborals i indefugiblement també, si més no, per als qui subscriuen aquestes

rattles, pel dret de la societat a participar d'una educació amb el major grau de qualitat possible.

És precisament la societat valenciana la que ha decidit -cada curs un poc més- que en l'educació dels infants i joves valencians estiga present la llengua pròpia d'una manera preferent, i ens atrevim a afegir que normal, amb la mateixa normalitat com s'usa qualsevol altra llengua que té la condició de pròpia, a més d'oficial. Correspon l'Administració organitzar les coses de manera que aquesta preferència social siga atesa amb les mateixes condicions de qualitat com, per exemple, l'ensenyament del castellà o el coneixement del medi social natural. Però no és així. Malgrat que hem fet un llarg camí de des-set anys des del naixement de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, el nostre Govern executa una política educativa que menys té el valencià, com a llengua pròpia del nostre poble i com a opció personal dels ciutadans i ciutadanes d'aquest país. ¿Per què, si no, es posen les garanties administratives per tal que una

mestra sàpiga matemàtiques, tant si té alumnat de 3 anys com si en té de 12, i no es posen sempre, si del que es tracta és d'ensenyar en valencià eixes mateixes matemàtiques, si és així com ho volen l'alumnat i les seues famílies?

En el moment de la negociació del procediment d'adjudicació de vacants que s'havia de fer en juliol passat, els sindicats ja van demanar que es tingues molt de compte en catalogar adequadament totes aquelles des de les quals s'aplicara qualsevol programa educatiu bilingüe, i molt especialment si es tractava d'usar el valencià com a llengua de comunicació. Des que es va tenir coneixement del llistat de vacants, es va fer saber l'Administració que no s'hi havien catalogat correctament en molts casos. En aquests moments, malgrat que s'han identificat acuradament els programes, els centres i les vacants objecte d'una errònia catalogació lingüística, l'Administració insisteix a preguntar que ho fa ara millor que s'ha fet mai. Jaga descaradament a la confusió per amagar el problema i la seua responsabilitat. Afirmar

que ha catalogat amb el requisit del valencià els llocs de treball d'ensenyament en valencià, fent referència a que ho ha fet en el cas dels centres que tenen l'anomenat Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV), dirigit a població valencianoparlant, però no desmenteix la denúncia sindical de que no ho ha fet en tots els centres que tenen el Programa d'Inmersió Lingüística (PIL), quan no sols és un programa que suposa que tot l'ensenyament es fa en valencià, sinó que és més complex metodològicament que un PEV perquè està adreçat a alumnat no valencianoparlant. També contesta l'Administració que cada any organitza molts cursos de valencià. La qüestió, però, és que no ha presentat mai un pla de formació global, ajustat a les veritables necessitats del sistema educatiu, les actuals i les que s'han de preveure; per exemple, formar el professorat de les borses que esperen treballar.

Al final de tot, entre paranyes semàntics i veritats a mitges, s'albirarà la raó de fons, que és, al mateix temps, el cavall de Troia: mentre al País Valencià no s'exigisca el coneixement del valen-

cià en igualtat amb el castellà per a l'accés a la Funció Pública Docent, com fan tots els altres governs autonòmics on es parla una llengua pròpia, el nostre Govern sempre "necessitarà" disposar de places "en castellà". El pitjor de tot és que aplica aquesta política sense límits, fins el punt, enguany com l'any passat, d'enviar mestres sense exigir-los competència lingüística en valencià a centres que tenen el programa bilingüe més sensible, pel que han optat famílies no valencianoparlants amb una sobredosi d'ànim, o de confiança, o d'idees tan clares i fermes, o tot plegat, i que en cap cas mereixen que s'entrebancue la seua elecció. Ho diu, fins i tot, el Síndic de Greuges.

Mil places cada any en les oposicions i centenars de mestres en borses de treball, tres anys com a mínim per adquirir, voluntàriament, la titulació escaient de valencià -no ens atrevim a dir l'òptima competència lingüística- i tots els llocs de treball formalment catalogats com a bilingües, des de 1997 (!), és una equació irresoluble. Tan irresoluble com proposar acadèmics d'una llengua, la nostra, que no és la seua. Quan les coses són tan clares, no cal explicar-les més.

* **Vicent Esteve, Carmen Molina, Manolo Picó, Elena Pineda i Vicent Romans representen, respectivament, l'STEPV-IV, FAPA-València, CC OO-PV, UGT-PV i Escola Valenciana.**

Estimada companya, bé sé que aquest juliol passat va ser calorós i pesat, d'aquells juliols amb un bon grapat de dies de xafogor i ponent. Puc imaginar-me com ho hauràs passat, afegint a aquesta calorassa la tensió que significa fer una oposició: els mesos -o potser anys- d'estudi que hi havia al darrere, la incertesa als diferents exercicis, la sort (o, ai!, la mala sort) en el sorteig dels temes, la perspectiva d'un nou any acumulant pressió i inseguretats.

Jo, mestre com tu, encarava aquest estiu amb els deures que tots, dalt o baix, solem acumular a les acaballes de juny: els papers pendents d'ordenar, els llibres que deixem-per-quantinguem-temps, aquell treball que portarem de l'escola i que cal reescriure pel proper curs, la setmaneta a l'Escola d'Estiu...

Quan em vaig assabentar que formava part d'un tribunal d'oposició vaig imaginar-me com minvarien les possibilitats d'acomplir aquell llistat... Gairebé tot el mes de juliol...! Què farem!

Al remat, passat aquest primer moment, no resta una altra opció que fer-se càrrec i intentar fer-ho el millor possible. Ja ve bé que siguen els mestres qui componen els tribunals de selecció de mestres i que, en aquesta onada tecnocràtica que ens envaïca, a cap ministre-a/conseller-a se li haja acudit nomenar tribunals professionals de tècnics, experts, especialistes... Ja m'entens.

El cas és que, posats a afrontar positivament el repte, vaig pensar -deformació professional, supose- que ací hi havia també una bona oportunitat per aprendre. Ara, passat aquest juliol tòrrid, vull agrair-te el que he après i explicar-te com m'ho has ensenyat. M'he decidit a fer-ho així, públicament, perquè crec que tal volta serà útil per a tots: els qui estàvem a una i altra part d'aquella aula

A una opositora al Cos de Mestres

Xavier Lluç i Balaguer*

on suàrem l'oposició.

Crec, estimada companya (ja veus que m'adreça a tu en femení perquè han estat quasi exclusivament femenins els rostres que, cada dia, apareixien puntualment al tribunal, què dir ja a aquestes hores sobre la feminitat de la nostra professió, veritat?), que després d'aquell mes escoltant-vos, intentant analitzar i comprendre -i avaluar!- el vostre pensament pedagògic, he pogut refermar i fins i tot revitalitzar algunes idees sobre aquesta professió. Ja veus, fins i tot m'he rejoyentat tot recordant alguns eslògans d'aquells que fèiem servir per escridassar en Magisteri.

Són temps neoliberals, ja ho sé. I a més a més, en pedagogia, plou sobre banyat. Però n'estic segur, o almenys vull creure-ho així, que sou moltes les mestres joves que creieu en un discurs pedagògic farcit, amerat d'ideologia. Que considereu imprescindible interpretar el fet educatiu amb referents socials, culturals, econòmics, polítics. Tanmateix, què difícil trobar-ne aquests aspectes als vostres exercicis i als debats! Sembla com si no us semblara oportú, com si fos impertinent anar més enllà d'una interpretació asèptica del supòsit o del tema que es tractava. I, creu-te que resulta ben al contrari: els exercicis més suggerents, les intervencions més encertades, sabien fer palès que aquesta no és una professió tècnica, que l'anàlisi dels supòsits i la interpretació dels temes havia de partir d'aquells vessants socioculturals i ideològics que els donen sentit. I que la pedagogia n'era un instrument per pensar-los i per intervenir-hi.

Jo també he estat opositor i

recorde com era d'important combatre la inseguretats buscant-se regles, refugis per a no bloquejar-se davant un paper en blanc. Segurament és necessari, potser indispensable. Però, alerta, el desenvolupament d'un exercici no pot esdevenir l'encadenament d'una sèrie de receptes, la successiva mecànica de regles, encara que fonamentalment correctes. Això acaba generant exercicis clonats, intercanviables, sense ànima, sense perquè, sense context, sense interrogants, sense crítica... L'anàlisi i el tractament pedagògic d'un tema no poden convertir-se en una qüestió procedimental, com tampoc el tractament educatiu d'un supòsit no pot esdevenir-ne només de l'aplicació de determinades regles d'acció: la pedagogia no és una tecnologia.

Segurament, alguna vegada caldrà estudiar la influència dels denominats preparadors/es, no ja en el desenvolupament dels exercicis d'oposicions, sinó anant una miqueta més enllà: en la concepció instrumental de la pedagogia, que acaba amerant el pensament pedagògic dels futurs/es mestres. En aquest sentit, em fa l'efecte que hi ha una conseqüència especialment perversa, per repetida: l'obsessió per justificar l'acció docent exclusivament en un seguit de lleis, ordres i decrets, desprovistos de perquè, de crítiques, d'interpretacions, de posicions personals.

Ja acabe, no vull fer-me pesat. A més a més, no em lleve de damunt una certa sensació d'agossarat en fer públics unes rilles que sonen massa a tall de consell. Deixa'm que et

faça arribar un últim, diguem-ne, suggeriment. Tal volta pot resultar el més útil, tant si has aprovat com si no.

Segur que tens ja unes quantes carpetes amb temaris, exercicis d'altres oposicions, esquemes, lectures... Ja disposes d'un bon cabdal de materials, n'estic convençut, després d'haver-te vist aquest estiu, i també dus moltes hores d'estudi al darrere. Però recorda que hi ha una manera més genuïna d'aprendre pedagogia, com ens diu l'estimat mestre Anaya: pensar l'escola des de l'escola. Estic segur que així trobaràs excel·lents recursos per a entendre i interpretar la teua professió: fent teoria des de la reflexió sobre la pràctica, preguntant els i les mestres, anant a les escoles, als seminaris de mestres, a les escoles d'estiu...; allà on siga que els mestres parlen de la seua professió, comuniquen la seua experiència i teoritzen la seua pràctica.

Deixa'm que t'ho diga amb una cita de Freire (sí, Freire, segur que t'han parlat al Magisteri, recupera els apunts i posa'ls damunt dels del preparador): "La qüestió central que se'n planteja a nosaltres, educadors i educadores (...) és la de com fer per a, tot partint del context teòric i prenent distància de la nostra pràctica, extraure d'ella el seu propi saber" (Paulo Freire, *Cartas a quien pretende enseñar*).

Ara sí, ja m'acomíade. Et done novament les gràcies per fer-me passar bones estones malgrat la calor d'aquell juliol, i per ajudar-me a pensar des d'un altre angle la nostra professió. Et desitge molt bona sort.

* **Signen també l'article Cristina Lucendo Díaz, Carme Ortola Morell i Carme Pérez i Bono, membres de Tribunal d'Educació Infantil.**

JORNADA SOBRE DIVERSITAT-IGUALTAT A GANDIA

21 D'OCTUBRE DE 2000
MANCOMUNITAT DE MUNICIPIS DE LA SAFOR
C/ Argentina, 28

- 9.30-10 h. Recepció
- 10-12 h. Conferència: Julio Rogero (Mestre i coordinador del Programa d'Aules - Taller de Getafe, MRP de Madrid).
- 12-12.30 h. Descans.
- 12.30-14 h. Grups de debat.
- 14 h. Dinar.
- 16.30-18.30 h. Jocs de simulació i propostes al ternatives a la discriminació.
- 18.30-19 h. Cloenda.

Per tal de confirmar la vostra assistència a la jornada, podeu dirigir-vos per tel·lèfon o e-mail a les seues de l'STEPViv o a qualsevol de les organitzacions convocants.